

Talmage
1878

NAINEN

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

Wm. Talmage, D.D., Pastor of the Church of the Messiah, New York

52

NAINEN

HÄNEN OIKEUTENSA JA VELVOLLISUUTENSA

NEITONA, PUOLISONA JA ÄITINÄ

ESITELMÄ

T:RI T. DE WITT TALMAG'ELTA

SUOMENTANUT

B. A.

KOLMAS PAINOS

TAMPEREELLA

G. E. JANSSON & KUMPP. KIRJAPAINOSSA 1898.

I.

Naiset, jotka yksinäisinä taistelevat elämän- taistelua.

Viisas vaimo rakentaa huoneensa.

Sananl. 14: 1.

Moniaat ihmiset suosivat ja levittelevät senlaista harhaoppia, että nainen muka olisi vaan jonkunlainen lisäke tai lisälehti miespuoliseen kirjavihkoon; jonkunlainen jäljestäpäin syntynyt ajatus; täyte kokonaisuuden eheäksi saamiseksi. Tämä on heidän mielestään oikeaksi todistettu väite. Naisen mitättömyys miehen rinnalla ilmenee, arvelevat he, jo siinäkin, että Adam luotiin ensin ja sitten vasta Eva. He eivät huoli lukea kertomusta loppuun asti, sillä silloin he tulisivat huomaamaan, että merisika, karhu ja haukka luotiin ennen Adamia, jotenka siis tämän aikaisempaan luomiseen perustuvan syyn nojalla voisi todistaa lampaan ja koiran olevan ihmistä parempia. Mutta asia ei ole niin. Nainen luotiin itsenäiseksi olennoiksi, jotta hän voisi, jos haluaisi, elää yksin, vaeltaa yksin, toimia yksin, ajatella yksin ja taistella taisteltavansa yksin. Raamattu sanoo, ettei miehen ole hyvä yksinänsä olla,

mutta ei mainitse missään, ettei naisen olisi hyvä yksinänsä olla. Totta onkin, että monet naiset, jotka ovat joutuneet avioliiton ikeen alaisiksi, olisivat voineet tuhat kertaa paremmin, jos olisivat eläneet yksin.

Mutta mitäpä miehiä ovat nuo, jotka vuodesta vuoteen vetelehtivät hotellien ja työpajojen ympärillä ja teatterin ovilla, sekä juoksentelevät häiritsemässä ahkeria kirjanpitäjiä, liikemiehiä ja työmiehiä ja jotka vaan laiskottelevat, toisten ollessa täydessä työpuuhassa. Ne ovat

miehiä, joita vaimot ja äidit elättelevät.

Jos muutamien meidän kaupunkiemme tilastollisten tietojen annettaisiin puhua tästä aineesta, tulisimme huomaamaan, että tavattoman monet naiset pitävät murhetta ei ainoastaan itsestään, vaan myöskin miehistään. On paljon miehiä, jotka eivät ole minkään arvoisia. Nainen, joka on avioliiton siteillä tullut kahlehdituksi johonkukuhun näistä nolista, ansaitsee meidän sääliämme. Naimaton nainen on monta sataatuhatta kertaa onnellisempi kuin nainen, joka on onnettomissa naimisissa. Senlaisen morsiamen pitäisi kantaa nokkosista ja sudenmarjoista sidottua kukkavihkoa orankikukkaisen seppeleen tai myrttikruunun asemasta, häämarssin sijasta olisi kuolonmarssi murhenäytelmästä »Saulus» sopivampaa musiikkia ja hääaterian sijasta krokaanineen ja jäätelöineen sopisi paremmin pöytä, joka olisi katettu sodomanomenia sisältävillä vasuilla.

Kyyhkynen ja korppikotka.

Moni viehättävä nainen, jolla on ollut hyvä arvostelukyky muissa asioissa, on mennyt naimisiin kun-

nottoman miehen kanssa, parantaakseen häntä. Mutta miten heidän on käynyt? Aivan samoin, kuin kyyhkynen, joka, huomattuaan korppikotkan saaliinhimoiseksi ja julmaksi linnuksi, päätti muuttaa hänet toislaiseksi ja sanoi: »minulla on lempeä mielenlaatu, minä rakastan rauhaa ja olen kasvatettu kyyhkyslakkassa, minä tahdon saattaa korppikotkalle samanlaisen mielen menemällä naimisiin hänen kanssansa.» Eräänä päivänä, jolloin korppikotka oli luvannut luopua ahnaista tavoistaan ja lakata himoitsemasta eläinten verta, vihittiin he toisiinsa alttarin edessä, jona oli sammalien ja jäkälien peittämä paasikivi. Vanha, kaljupäinen kotka toimitti vihkimisen ja korppikotka virkoi: »kaiken omaisuuteni maan päällä ja pilvien alla annan minä sinulle ja lupaan rakastaa ja hoivaella sinua, kunnes kuolema meidät eroittaa.» Mutta jonkun päivän perästä näki kyyhkynen kauhukseen korppikotkan syömässä kuollutta eläintä. Silloin hän huusi: »herkeä! Sinähän lupasit luopua ahnaista ja saastaisista tavoistasi, jos minä menisin naimisiin kanssasi.» »Vai niin», vastasi korppikotka, »mutta jollet sinä pidä minun tavoistani, niin saat mennä tiehesi», ja rajusti iskien nokallaan sekä vimmatusti kynsäisten saattoi hän kyyhkynen ensin sokeaksi ja raajarikoksi ja jätti hänet lopuksi kuoliaaksi paikalleen. Sitten lenteli siitä ohi parvi kultarintakerttuja, huudellen toisilleen: »katsohan, noin sitä käy, kun kyyhkynen menee naimisiin korppikotkan kanssa, parantaakseen häntä.»

Moni nainen, jolle nuori juomari on tarjonnut kättänsä, mutta joka on hyljännyt tarjouksen, tai jota on pyydetty kytkemään elämäänsä itsekkääseen ja hil-

littömään mieheen, mutta on kieltäytynyt asettumasta asioihin, on ijankaikkisesti kiittävä Jumalaansa siitä, että on saanut välttää tämän maallisen helvetin.

Pekollinen naimattomuus.

Pohjois-Amerikan sisällissodassa uhrattiin noin miljoona miestä. Sen johdosta jäi miljoona naista aviottomuuteen. Sitäpaitsi on sodan jälkeen monta yhtä mieslukuista armeijaa, kuin pohjois- ja etelävaltioiden armeijat yhteensä, kaatunut mallasjuomien ja tislattujen väkijuomien vuoksi, joissa on niin viljalti myrkyllisiä aineksia, että hävitystyö tapahtuu nopeasti ja uhrit sortuvat jo nuoruudessaan. Jos joka vuosi kuolee väkijuomien vaikutuksesta viisikymmentätuhatta miestä, karttuu siitä niinä kahtenakymmenenäviitena vuotena, jotka ovat kuluneet sodasta, miljoonakaksisataaviisikymmentätuhatta kaatunutta, joten yhtä monta naista tulee tuomituksi aviottomuuteen. Jos me nyt ajattelemme sitä tosiasiaa, että niin monet naiset ovat onnettomia avioliitossaan ja että neljännes kolmatta miljoonaa miestä saa surmansa sotien ja väkijuomien kautta, jonka johdosta vähintään yhtä monta naista saa olla koko ikänsä naimattomana, tulemme ehkä huomaamaan tekstimme sanoissa: »viisas vaimo rakentaa huoneensa», syvemmän merkityksen, kuin koskaan ennen olemme älynneet. Siinä tarkoitetaan: sallittakoon naisen olla oma arkkitehtinsa, sallittakoon hänen itse tehdä suunnitelmansa, olla oma holhoojansa ja määrätä oma kohtalonsa.

Puhuessani nyt teille, te naiset, jotka olette pakotetut yksinäisinä taistelemaan, tahdon minä toivottaa teille onnea

Vapautukseenne.

Iloitkaa siitä, ettette ole joutuneet kärsimään vielä toisenkin sukupuolen vioista, kun teillä on kyllin huolta omistannekin. Ajatelkaahan vain, kuinka monia tappioita te vältätte, kuinka monesta luonteiden risti-riittäisyyteen perustuvasta vaikeudesta te pääsette ja kuinka monesta huolesta te vapaudutte. Ajatelkaahan vielä, kuinka suuresti avioelämä olisi supistanut teiltä tilaisuutta yleishyödylliseen toimintaan, ja ajatelkaa lisäksi sitäkin, että teillä on vapaus tulla ja mennä milloin tahdotte, joka etu on hyvin harvoin suotu sille, jolla on taloudenhoito vastuullaan. Jumala ei ole, sisäriinne verraten, antanut teille kovaa osaa. Jos naisilla on elämänsä keväällä senlainen mielipide, ettei miespuolinen toveri ensinkään ole mikään välttämätön ehto onnen saavuttamiseksi ja että he hyvin mahdollisesti tulevat pakotetuiksi yksinäisinä taistelemaan elämäntaistelua, tulevat he laittamaan valmiiksi ainekset oman onnensa asunnon rakentamiseen, sekä pitämään sahsansa ja kirveensä teroitettuina työn alkamisen varalle, sillä: »viisas vaimo rakentaa huoneensa.»

Samoin kuin jokaiselle pojalle on opetettava jotain ammattia, jolla hän voi leipänsä ansaita, samoin on jokaiselle naiselle opetettava

itsensä elättämisen keino.

Epäkohta on siinä, että niin moni perhe purjeh-tii huolettomasti eteenpäin myötäkäymisen nousuvesiä

ja että koko talouden menestys on riippuvainen yksinomaan perheenisän terveydestä ja älystä. Mutta satuupa sitten tämä perheenisä kerran kastamaan jalkansa ja keuhkotulehdus päättää kolmessa päivässä hänen elämänsä. Silloin heitetään tyttäret jääkylmään maailmaan ansaitsemaan leipäänsä, vaikeivät ole oppi-
käytännöllistä. Ystävät tulevat tervehtimään ja neuvottelemaan.

»Anna soittotunteja», sanoo muudan. Niin, se on hyödyllinen toimi. Kulje vaan sitä uraa, jos sinulla on suuri taipumus siihen. Mutta nykyään on jo niin paljon nälkää näkeviä soitannonopettajia meidän kaikissa pienissä ja isoissa kaupungeissamme, että voisimme heillä täyttää koko kaupunkimme pianotuolit, soivat ja ovenreiät. Tytär on sitäpaitsi soittanut vaan hovin vuoksi ja on vasta tikapuiden alapäässä, jotavastoin koko joukko piano-, kannel-, huilu- ja urkuniekkoja on jo kiivennyt niiden huippuun asti.

»Hankkikaa noille orvoille tyttärille puotiapulaisenpaikka», sanoo toinen neuvonantaja. Mutta siellä heidän on kilpaileminen myöjien kanssa, joilla on pitkä kokemus takanaan, tai miesten kanssa, jotka ovat aikaisin ottaneet ensi askeleensa kaupan alalla, alottamalla puotipojasta jo kymmenvuotuisina. Joku hyväntahtoinen kangaskauppias — isävainaan vanhoja tuttuja — sanoo: »me emme tosin tällä kertaa tarvitse useampia apulaisia, mutta jos lähetätte tyttärenne minun puotiini, olen koettava käyttää heitä, jos mahdollista!» Pian herää kuitenkin kysymys: mikseivät tämän liikkeen naispuoliset apulaiset saa yhtä isoa palkkaa, kuin miespuoliset? Siitä yksinkertaisesta syystä, että naispuoliset useinkin joutuvat

tiskin taakse vaan aivan sattumoisin jonkun vastoinkäymisen kohdattua, jotavastoin miespuoliset ovat perehtyneet liikkeeseen siitä alkaen kun kansakoulun jättivät.

Mutta miten on tämä epäkohta korjattava? Mene kotiisi ja

opeta tyttärillesi,

että elämä on vakavaa ja että he mahdollisesti, vaikkei tosin ihan varmastikaan, joutuvat yksinäisinä taistelemaan elämäntaistelua. Kysyköön jokainen isä ja äiti tyttäriltään: »millä keinolla te ansaitsisitte elatukseenne, jos minun nykyinen omaisuuteni häviäisi vahingon kautta, tai jos vanhuus estäisi minua työtä tekemästä, tai jos kuolema keskeyttäisi minun elämänurani?»

»No, minä osaan maalata posliinille ja tehdä koristustyötä.» Niin, se on kyllä varsin kaunista, ja jos sinulla on taipumusta, voit jatkaa siihen suuntaan. Mutta tähän aikaan on sen työn tekijöitä niin paljon, että voisi panna näytteille rivin maalattua posliinia täältä East Riveriin asti, vieläpä kaupanpäälliseksi Brooklyn sillan yli.

»No niin, minä voin vielä lausua yleisölle ja ansaita leipäni dramaattisena julkilukijana; minä voin lausua sinulle kuningas Learia tai Macbethia, kunnes huvukseni pystyyn nousevat, tai antaa sinulle näytteitä Sheridanista tai Dickensin Pikwiellistä.» Vai niin, se kuuluu kauniilta, mutta toisinaan, kuten nytkin, rai-voaa julkilukijakulkutauti, joka saa satoja perheitä hermostumaan nuorten murhenäyttelijäin huudoista, kirkumisesta ja ähkimisestä. Pahinta on kuitenkin, ettet

sinä, vaikka sinun ystäväsi tosin mielellänsä kuuntelevat sinua ja todella uskottelevat sinulle, että sinä voit kohota Ristoria tai Charlotte Gushmania tai Fanny Kembleä etevämmäksi, nykyisistä suuruuksista puhumattakaan, ettet sittenkään voisi, kun tulee kysymys toimeentulosta, ansaita kymmentä senttiä kymmenessä vuodessa.

Minä neuvon kaikkia tyttöjä ja kaikkia naimattomia naisia — olkootpa he sitten kasvaneet ylellisissä kodeissa, tai senlaisissa, joissa tarkka talous laskee ruuanpalasetkin — oppimaan senlaista työtä, jota ihmisten on pakko tehdä, niin kauvan kuin maailma seisoo. Minä iloitsen nähdessäni tässä kohden merkillistä edistystä ja huomattessani naisten älynneen löytyvän satoja käytännöllisiä

askareita, joita nainen voi tehdä

elatukseseen, jos hän alkaa aikanansa, ja vielä huomattessani miesten täytyvän myöntää tämän. Sinä muistat yhtä hyvin kuin minäkin ajan, jolloin useimpia töitä pidettiin naiselle sopimattomina. Mutta silloin puhkesi meidän sisällissotamme, temmaten mukanaan armeijoittain miehiä etelästä ja pohjoisesta. Kymmeniä tuhansia naisia tarvittiin täyttämään tyhjiä sijoja, joten monen monien naisten, joita isät, veljet ja pojat siihen asti olivat elättäneet, oli pakko siitä alkaen pitää murhetta itsestään. Tällöin tapahtui suuri muutos naistyön käyttämisen hyväksi.

Tahdon tässä luetella moniaita naisille sopivia toimia, joista hän on jo toisia oppinut ja toisia oppinee piankin: *pikakirjoitus* — naisia tapaat melkein

kaikilla sanomalehtikertojan paikoilla meidän uskonnollisissa, valtiollisissa ja kasvatusopillisissa kokouksissamme. *Säästöpankit*, hauska ja kunnioitettava toimiala — ja kenelläpä olisi suurempi oikeus työskennellä siellä, kuin naisella, koskapa nainen, mrs Priscilla Wakefield on perustanut ensimmäisen säästöpankin. *Puh-taaksikirjoitus*, — tuskin on yhtään ammattimestä, jonka ei olisi tarvis käyttää hyväkseen hänen kirjoitustaitoaan. Monet meidän aikamme etevimmistä kirjoista ovat saneltuja ja naisapulaisen paperille panemia. Lisäksi tulee kukkaisviljelys, sokurileivonta, soitannonopetus ja kirjanpito, joihin ammatteihin nainen on ennen muita

sopiva kärsivällisyytensä ja tarkkuutensa vuoksi;

puunleikkaus, jossa Cooper-opisto on saanut paljon aikaan; telegraafi, johon nainen on erittäin kelpaava, niinkuin tuhannet sähkölennätinasemat voivat todistaa; *valokuvaus*, — melkein kaikissa valokuvaamoissamme näkee naisia tässä hupaisassa työssä. Sitäpaitsi voi nainen oppia tekemään norsunluu-, guttaperka-, kautshukki- ja kilpikonna-, posliini- ja terrakottatöitä, sekä kultaukseen ja kemiallisten tarpeiden valmistukseen. Hän pystyy myös postivirkoihin, joihin presidentti on asetellut heitä ympäri maata, korrehtuurinlukijaksi, kääntäjäksi, kaavailijaksi, piirustajaksi, mallinpiirustajaksi, kivipainajaksi ja opettajaksi kouluihin ja seminaareihin. Tähän viimeksi mainittuun toimeen hän on erityisesti kehittynyt, koska jokaisen lapsen

ensimmäisenä opettajana

on Luojan määräyksestä nainen. Nainen on myös hyvin soveltuva lääkäriksi. Suoritettuaan täydellisen kurssin meidän suurien kaupunkiemme naisopistoissa, joissa he saavat yhtä tieteellisen ja yhtä perusteellisen valmistuksen, kuin miespuolisetkin lääkärit, käyvät he työhönsä, jota ei kukaan voi suorittaa niin suurella huolellisuudella ja varovaisuudella kuin nainen. Luennoitsijaksi hän myös kykenee, sillä te tiedätte, kuinka loistavan menestyksen ovat saavuttaneet naiset, sellaiset, kuin Livermore, Hallowell, Willard ja Lathropf. Hän sopii erittäinkin luennoitsemaan fysiologiaa naispuolisille kuulijoille, johon toimeen häntä tätä nykyä vielä kipeästi kaivataan. Nainen menestyy evankeliumin julistajanakin, josta toimesta eivät kirkon johtavien miesten vastalauseet voi häntä estää, sillä hänen uskonnollisessa esiintymisessään on enemmän tunnetta ja voimaa, kuin konsanaan miesten. Tämän voivat todistaa kaikki, jotka ovat kuulleet äitiensä rukoilevan.

Te Amerikan (ja Suomen) nuoret naiset! Koska on varmaa, että monen teistä on täytymys yksinäisenä taistella elämäntaistelua, niin elkää odotelko, kunnes vastoinkäyminen pakottaa teidät työhön, tai kunnes teidän isänne kuolevat ja teidän perheenne kaikki varat loppuvat, vaan alkakaa nyt, kun te vielä olette hyvin varustetuissa kodeissa ja kaikkien mukavuuksien ympäröiminä, oppikaa nyt tekemään jotain

työtä, jota maailma tarvitsee

niin kauvan kuin se seisoo. Kääntäkää huomionne kauniiden toiveliiden kirjailusta, joita on jo yllättävän paljon.

ja tehkää sen sijaan tarpeellinen kenkäpari. Käyttäkää aika, joka teiltä nyt menee sikarikotelon koristamiseen, oppiaksenne leipomaan hyvää, kunnollista leipää. Siirtäkää ajatuksenne kiiltävien mitättömyyksien näpertelemisestä todellisesti hyödyllisten esineiden valmistukseen.

Melkoinen osa siitä ajasta, joka nuoria naisia varten aijotuissa oppilaitoksissa käytetään niin sanottujen korkeampien tiedonhaarojen tunteamiseen, voitaisiin paremmin käyttää opettamalla heille jotain senlaista, jonka avulla he voisivat itseänsä elättää. Jos sinä aijot itse opettajaksi, tai jos sinulla on suuri omaisuus, voit kyllä viipyä näissä korkeammissa ilmapiireissä, voit oppia trigonometriaa, metafysiikkaa, latinaa, kreikkaa, saksaa, ranskaa, italiaa ja satoja muita aineita; mutta jollet aijo opettajaksi ja jollei sinun omaisuutesi ole yläpuolella vastoinkäymisten vaikutusta, on paras ensin hankkia tavalliset perusteet ja sitten ryhtyä opintoihin, jotka maksavat takaisin kulunkinsa markkoissa ja penneissä (dollareissa ja senteissä), kun sinä joskus satut joutumaan omien apuneuvojesi varaan.

Osta Virginia Pennyn kirja »naisen askareista«. Siitä saat oppia viisisataa eri keinoa, joilla nainen voi leipänsä ansaita. »Ei, ei!» vastanee jokin nuori nainen, »minä en tahdo ryhtyä niin

ikävään ja jokapäiväiseen

työhön kuin tämä«. Muudan kuuluisa kirjailijakin mainitsee, että kun hän oli eräässä kirjassaan huomauttanut naistyön kelvollisuuden tärkeydestä ja oikean valmistavan oppikurssin tarpeellisuudesta, oli muudan etevä kemisti kuuluttanut haluavansa antaa opetusta rohdos-

kauppiaksi ja apteekkareiksi aikoville naisille, jos he rupeaisivat oppilaina läpikäymään saman kurssin, kuin miehetkin. Eräs kirjaltaja taas ilmoitti opettavansa työtölle kirjaltaja-ammattia, jos he halusivat läpikäydä samanlaisen oppilaskurssin kuin miehetkin. Kuinka monen luulette — kirjailijattaren oman tiedonannon mukaan — ilmoittautuneen oppimaan apteekkari- ja kirjaltaja-ammatteja? Ei ainoakaan.

»Mutta mitä sanoisivat«, kysynet, »isäni ja äitini, jos he näkisivät minut niin

sopimattomassa työssä?«

Heitä koko vastuu Brooklyn-tabernaakkelin pastorin niskoille! Hän saa lakkaamatta kaikissa kaupungeissa kuulla puhuttavan nuorista naisista, jotka ovat entisen ylellisen ympäristönsä vaikutuksesta kykenemättömiä ryhtymään siihen hirmuiseen taisteluun olemisesta, johon he yhtäkkiä ovat tulleet syöstyiksi. Heillä ei näytä olevan muuta valittavana kuin joko nälkä tai häpeä. Kello seitsemältä kahlaavat he talviaamuisin pyryssä ja lumirännässä työpaikkaansa, josta he ansaitsevat vaan puolet siitä, mitä elatukseensa tarvitsevat, ja kuitenkin he ovat ennen varakkaiden kauppiasten, lakimiesten, taiteilijain, pankkiirien ja pääomanomistajien tyttäriä, jotka ovat kasvatetut senlaisessa katalassa harhaluolossa, ettei olisi muka hyvän tavan mukaista opettaa naisille tuottavaa ammattia. Nuoret naiset! Ottakaa tämä asia omaksenne ja nostakaa kapinaan Brooklynin ja New-Yorkin ja koko kristikunnan tyttäret, vaatimaan itselleen senlaista ammattitaidon opetusta, jonka avulla he voivat hoitaa ja

elättää itsensä, jos sattuvat jäämään ilman isien, aviomiesten ja veljien apua. Minä olen nähnyt

kaksi surullista tapausta.

Toisessa näin nuoruutensa kukoistuksessa olevan naisen joutuvan taudin omaksi, joka viikon kuluessa tempasi hänet pois kodista, jonka ylpeytenä hän oli ollut. Kun hänen silmänsä sulkeutuivat viimeiseen uneen, ja hänen kätensä pantiin ristiin hänen kylmenneelle rinnalleen, ja kun hän kannettiin pois sukulaisten ja ystävien valittaessa, ajattelin minä: tämä on äärettömän surullista. Mutta minä olen nähnyt toisenkin tapauksen, jonka rinnalla tämä oli iloinen ja suloinen näky. Nuori nainen, joka oli elänyt rikkaudessa ja hienoudessa, heitettiin kuoleman ja vararikon kaksinkertaisen onnettomuuden kautta tunnottomaan maailmaan, vähintäkään ymmärtämättä, miten hänen pitäisi hankkia itselleen ruokaa ja suojaa päänsä päälle. Hän heitettiin keskelle kaupunkielämän kohisevaa pyörrettä, jossa moni laiva on tehnyt haaksirikon — eikä hänestä ole kahteenkymmeneen vuoteen kuulunut hiiskaustakaan.

Viime viikolla lähti Atlantin valtamerelle laivoja, hakemaan ja, jos löytäisivät, satamaan kuljettamaan haaksirikon tehnyttä purjealusta, jonka miehistö oli monia viikkoja sitten hyljännyt. Mutta voiko kukaan koskaan saattaa rauhan, toivon ja taivaan satamaan tätä kadotettua kuolevaista naisolentoa, jota on heitellyt senlainen myrsky, jota on kuluttanut senlainen tuli, ja joka on vaipunut senlaiseen pohjattomuuteen? Oi Jumalani! Oi Kristus! Auta!

Sisareni! Elkkä uhratko aikaanne, oppiaksenne valmistamaan ylellisyystarpeita, joita paitsi maailma voi helposti olla kovina aikoina, vaan käyttäkää taitonne ja lahjanne

elämän välttämättömiin askareihin.

Maailma tulee aina tarvitsemaan jotain pukeutuakseen ja syödäkseen, se tulee tarvitsemaan tietoja järjelle ja uskontoa sielulle. Nämät kaikki tulevat aina olemaan välttämättömiä tarpeita; ja jos sinä käytät voimasi näihin toimiin ja ammatteihin, ei maailma voi tulla toimeen ilman sinua. Pane mieleesi, että samassa määrässä kuin sinä saavutat suurempaa taitavuutta askareissasi, harvenevat myös sinun kilpailijasi. Halpaan, yksinkertaiseen raatamistyöhön löytyy miljoonittain naisia. Mutta sinä voit kohota korkeammalle asteelle, jossa sinulla on vaan tuhatmäärä kilpailijoita; ja vieläkin korkeammalle, kunnes niitä on vaan satakunta; jopa niinkin korkealle, että niitä on vaan kymmenkunta. Joillakuilla toimialoilla voit kohota vielä siitakin ylemmäksi, kunnes niitä on vaan yksi, ja tämä ainoa olet sinä itse. Jonkun ajan sinä ehkä saat pitää paikkaasi ja palkkaasi työnantajasi ystävällisen myötätuntoisuuden perustuksella, mutta pian kuitenkin pääset niin pitkälle, ettet saa työstäsi enempää kuin olet ansainnut.

Minä tahdon sanoa kaikille naisille, jotka jo ovat alottaneet elämäntaistelua, että on piankin koittava aika, jolloin nainen saa yhtä isoa palkkaa ja päiväpalkkaa, kuin mieskin, ja erinäisistä töistä, joihin hänellä on suurempi taipumus, vielä enemmänkin. Mutta tätä

oikeutta ei suoda naiselle

minkäänlaisen kohteliaisuuden perustuksella, eikä sen-
vuoksi, että naista, joka on miestä fyysillisesti hei-
kompi, kohdeltaisiin hellien, vaan sentähden, että nai-
sen työ on toisilla aloilla hänen hienomman luonnolli-
sen aistinsa, hänen miellyttävämmän käytöksensä, no-
peamman käsityskykynsä, keveämmän koskettelunsa
ja kehittyneemmän kätevyytensä vuoksi kymmentä
jopa kahtakymmentäkin prosenttia edullisempi työn an-
tajalle, kuin miehen työ. Mutta nainen ei tule saavut-
tamaan tätä etua vaatimalla, vaan osottamalla kykynsä. Se
tulee hänen osakseen oikeudenmukaisen ansiollisuuden
perustuksella.

Te miehet! Olkaa jalomielisiä ja

antakaa naisille tilaisuus tähän.

Pelkättökö ehkä naisten tulevan suorittamaan osan
teidän työstänne ja vahingoittamaan teidän tulevaisuu-
dentoiveitanne? Muistakaa, että tuhannet miehet toi-
mittavat naisten tehtäviä. Elkkää peljätkö! Jumala
tuntee sekä alun että lopun, ja tietää tarkasti, kuinka
monta ihmistä tämä maailma voi elättää ja suojata.
Kun se tulee liian täyteen, antaa hän sen loppua ja
sallii, jos niin tarvitaan, uuden syntyä sijaan. Jumala
voi asettaa rajan keksimiskyvylle, etteivät koneet, jotka
suorittavat kymmenen, kahdenkymmenen, jopa sadan-
kin miehen ja naisen työn, voi saattaa näitä ihmisiä
työttömiksi. Minä toivon, ettei nyt seuraavana viitenä-
satana vuotena enää keksitä uusia ompelukoneita, niit-
tokoneita eikä puimakoneita. Me emme tarvitse enää

useampia puisia ja rautaisia käsiä, teräksisiä käsivarsia ja sähkövoiman antajia miesten ja naisten sijaan, jotka muuten suorittaisivat työn, kantaisivat palkan ja elättäisivät itsensä.

Mutta Jumala on pitävä kaikesta huolen. Meidän velvollisuutemme on vaan koettaa tehdä kaikki niin hyvin kuin voimme ja luottaa lopun suhteen Häneen. Minä tahdon lohduttaa kaikkia naisia, jotka yksinäisinä taistelevat elämäntaistelua, sillä tosiasialla, että on tuhansia

naisia, jotka saavuttavat voiton.

Mary Myon, Mount Holyoken naisseminaarin perustaja, suoritti yksin taistelunsa; Adelaide Newton, kirjastenjakeija, oli yksinäinen; Fidelia Fiske, uhrautuvaainen lähetyssaarnaaja, oli myös yksinäinen; Dorothea Dix, heikkomielisten sairaalan enkeli, oli yksinäinen; Carolina Herschel, joka oli veljensä välttämätön apulainen, oli myös yksinäinen; Maria Takrzenska, Berliner-hospitaalin sankaritar, oli yksinäinen; yksinäinen oli myös Helene Chalmers, köyhien ompelukoulujen johtajatar Edinburghissa. Sitäpaitsi on ollut tuhansia ja kymmentuhansia yksinäisinä taistelleita naisia, joiden rohkeudesta, uhrautuvaisuudesta ja luonteenylevyydestä maailma ei ole koskaan mitään kirjoittanut. Mutta heidän tekonsa ovat kirjoitetut taivaallisiin arkistoihin, senlaisten marttiirain elämäkertain rinnalle, jotka taistelivat taistelunsa yksinäisinä ja joista, vaikka he elivät tuntemattomina maallisen elämänsä lyhyinä kolmenäkymmenenä, viitenäkymmenenä tai kahdeksanakymmenenä vuotena, sanotaan tulevaisen korkeamman maailman kvintiljoo-

nien aikakausien kuluessa: »nämät ovat ne, jotka suuresta vaivasta tulivat, ja he ovat heidän vaatteensa pesneet, ja ovat heidän vaatteensa Karitsan veressä valaisneet.«

Sallittakoon minun vielä lohdutukseksi mainita kaikille naisille, jotka yksinäisinä taistelevat elämän-taistelua, että heidän vaivansa tulevat pian päättymään. Monella heistä on kasvoillaan epätoivon ilme. Sisareni, sinun täytyy

kääntyä Kristuksen puoleen,

Hänen, joka lohdutti Betanian sisaruksia heidän perhe-surussaan ja joka viimeisinä hetkinään unohti tuskat omissa käsissään, jaloissaan ja sydämessään, kun hän katsahti äitinsä murheen murtamiin kasvoihin ja kiinnitti häneen lähellä seisovan ystävän huomion, sanoen jotenkin tähän tapaan: »Johannes, minä en voi enää pitää hänestä huolta. Kohtele häntä, niinkuin minä olisin kohdellut, jos olisin elänyt. Katso äitiäsi!« Jos sinun pääsi on harmaantunut ja sinun kasvosi kurtistuneet huomaamattoman ja kiitosta tuottamattoman työn taakkaa kantaessasi, voit iloita lähetessäsi hetkeä, jolloin tulet pääsemään viimeisistä vastuksista. Olkoon sinun täältä lähtösi silloin yhtä kaunis, kuin Isabella Grahamin, joka päätti päivänsä, hymyillen lausumalla sanan »rauha.«

Rykmentin tytär on jokaisessa sotajoukossa kailta puolin suojelevien pajunettien ympäröimä; kaatukoon taistelussa keitä tahansa, hän on turvassa. Sinä olet juuri sen rykmentin tytär, jota johtaa sotajoukkojen herra. Kun katselemme asioita oikeassa valossa,

tulemme huomaamaan, ettette te taistelekaan elämän-taisteluanne yksinäisinä. Koko taivas on teidän puolel-lanne. Te teette viisaasti, jos painatte mieliinne nämät sanat eräästä hengellisestä laulusta:

Hän, jok' on myrskyssä pelvoton,
Mua vartioiden läsnä on.
Ma kautta aaltojen kuohunnan
Hänen äänensä hellän tunnen.

En pelkää, Hän myrskyn asettaa
Ja myöskin syömmehen rauhan saa.
Ma vaikka vaikeuksissakin oon,
Taivun luottaen Herran tahtoon.

II.

Maallismieliset avioliitot.

»Ja yksi mies asui Maonissa, jolla myös oli tekemistä Karmelissa, ja se mies oli sangen rikas, ja hänellä oli kolmetuhatta lammasta ja tuhannen vuolta.» 1 Sam. 25: 2.

Tekstimme vie meidät juomarin luo, jolla oli paljon omaisuutta. Siihen aikaan ei ollut arvopapereita, ei pankkiosakkeita, eikä kiinnityksiä, vaan ihmiset panivat pääomansa karjaan ja lammaslaumoihin. Niinpä oli Nabalkin, se mies, josta tekstimme puhuu, sijoittanut ison osan omaisuuttaan eläviin eläimiin. Hän polveutui arvossa pidetystä perheestä ja hänen esi-isiänsä oli muiden muassa mainio Kaleb. Mutta tämä Kalebin jälkeläinen oli raukka mieheksi, saituri,

hullu ja narri.

Sitä osottaa seuraava tapaus. Siinä maassa, jossa hän asui, harjoitettiin lampaanhoitoa suuressa määrässä. Lampaiden keritsemisen aikaan valmistettiin keritsijöille suuri juhla. David ja hänen miehensä, jotka useampan kertaan olivat pelastaneet Nabalin puimaluhat ja

laumat, lähetti hänen luoksensa sanansaattajan, pyytämään häntä antamaan näinä juhlapäivinä vähän leipää nälkäisille sotilaille. Silloin huudahti Nabal: »Kuka on David?» Ihan kuin joku englantilainen sanoisi: »Kuka on Wellington?» tai kuin saksalainen sanoisi: »Kuka on Moltke?» tai kuin amerikkalainen kysyisi: »Kuka on Washington?» Nabal ei antanut mitään noille nälkäisille miehille, mutta samana iltana se heittiö itse loikoili juopuneena kotonaan. Raamattu kertoo seikka-peräisesti, miten hän virui siinä päihtyneenä, potkien ja avutonna.

Senlainen oli mies, jonka tuo rakastettava, lempeä ja hyväsydäminen nainen Abigail oli ottanut aviokseen — sammalruusu oli istutettu orjantappuran viereen, palmunoksa oli sidottu myrkyllisen taikayrtin kanssa yhdeksi sepeleeksi. Tämä avioliitto ei varmaankaan ollut niitä, joita taivaassa solmitaan! Me kauhistumme senlaista yhtymistä. Miten saattoi Abigail konsanaan suostua yhdistämään kohtaloansa senlaiseen heittiöön? Ehkäpä senvuoksi, että hän piti kuniakkaana päästä niin ylhäissukuiseen perheeseen, sillä eihän kukaan halveksi arvossa pidettyä nimeä. Pitihän vielä lisäksi tulla rikkautta ja sen seuralaisina

kultaiset ketjut

ja hyvänhajuista öljyä sisältävien riippulamppujen valaisemat palatsit, joista kaikui juhlallisten illanviettojen humina, joissa pöydät notkuivat rikkaimmista viinämäistä tuotujen viinien, upeimmista puutarhoista saatujen hedelmien ja ulkomaan metsistä koottujen pähki-

näin painosta, ja joissa loistaviin pukuihin puettut orjat tarjoilivat höyryäviä ruokia kultaisista vadeista.

Ennenkuin Abigail antoi uskollisuuslupauksen tälle irstaiselle miehelle, sanoi hän joskus itsekseen: »Miten minä tulen saattamaan sietää häntä? Minä en voi, minä en tahdo elinajakseni yhtyä senlaiseen renttuun, kuin hän on!» Mutta sitten hän taas sanoi itsekseen: »Minun on jo aika mennä naimisiin, maailma on kylmä ja välinpitämätön; voisihan minun hullumminkin käydä, minä koetan saattaa häntä raittiiksi mieheksi; avioliitto on kuitenkin joka tapauksessa vaan arpapeliä.» Kun tämä ylhäissukuisen perheen edustaja tuli sitten kerran raittiuden varjon suojassa, teeskennellen jalomielisyyttä ja kohteliaisuutta käytöksessään, sekä luvaten uskollisuutta, hellyyttä ja itsensäkieltämistä, hymyili kesäkuunaamu maaliskuun myrskylle ja tuo ylevämielinen nainen uskoi elämänonnensa hoidon tälle rikkauden inhoittavalle pojalle, jonka maat olivat Karmelissa: »ja se mies oli sangen rikas, ja hänellä oli kolmetuhatta lammasta ja tuhannen vuohta.»

Tässä on perheellinen murhenäytelmä, joka uudistuu kristikunnassa päivän jokaisena tuntina — avioliittoa solmitaan maallisten etujen vuoksi, huomioon ottamatta luonteita. Siten tuli Marie Jeanne Philiponista, yksinkertaisesta kaivertajan tyttärestä, historiassa

kuuluista Madame Roland.

Tämä eloisa, nerokas tyttö yhdistettiin kylmään, ikävään ja sietämättömään mieheen, senvuoksi että tämä kuului varakkaaseen perheeseen Amiensissä ja että hänellä oli kreivillistä verta suonissaan. Se päivä, jolloin

tämä isänmaallinen nainen vietiin valtiollisten kumousten aikaan mestauslavalle, jonka ympärillä oli kasoittain ihmisen päitä, ja jolloin hän lohdutti vanhaa miestä, kun he yhdessä nousivat mestauslavan portaita ylös, sanoen: »menkää te ensin, ettei teidän tarvitse nähdä minun kuolemaani,» ja sitten itse pelottomana astui kuolemaan — se päivä oli hänelle vaan viimeinen kohtaus murhenäytelmää, jossa hänen häpäivänsä oli ollut ensimmäinen.

Kaikkein vattämättömpänä ehtona

naisen onnelliseksi saattamiseen avioliitossa on miehen hyvä ja rakastettava luonne. Elkkää kuitenkin senvuoksi luulko minun halveksivan maallisia etuja. Moniaissa uskonnollisissa piireissä on totuttu pitämään köyhyyttä hyveenä ja rikkautta rikoksena. Mutta minä voin opastaa teitä tuhansiin upeihin asuntoihin, joissa rukoillaan Jumalaa yhtä innokkaasti, kuin missä töllissä tahansa. Evankeliumi kehittää juuri senlaisia hyveitä, jotka edistävät varallisuutta. Tuhattuotisen valtakunnan tultua me kaikki asumme palatseissa, ajelemme vaunuissa, istumme komeiden juhla-ateriain ääressä ja nukumme koruompeluilla runsaasti kirjaelluilla vuoteilla sekä elämme neljä- tai viisisataa vuotta, sillä jos lapsi voi Raamatun mukaan kuolla silloin sadan vuoden vanhana, täytyy ihmisen keski-ijän olla vähintään viisisataa vuotta.

Synnin koko suunta käy köyhyyteen, mutta vanhurskauden suunta käy rikkauteen. Jumalisuudesta on hyötyä sekä tälle että tulevaiselle elämälle. Mahdoton on luetella kaikkia taulukokoelmia, kuvanveistoteoksia,

kirjastoja, komeita pylvässaleja, puistoja, suihkulähteitä ja huvitarhoja, joita hyvät miehet ja naiset omistavat ja jotka ovat Jumalalle pyhitetyt. Kahta komeinta palatsia, jossa olen eläissäni ollut vieraana, pyhittävät aamu- ja iltarukoukset, joissa kaikki palvelijat olivat läsnä. Siellä vallitsi koko päivän iloinen jumalisuuden henki keskusteluissa ja seurustelussa. Lord Radstock vei evankeliumin Venäjän ylhäisimmän aateliston keskuuteen. Lord Caven ja lord Cairns käyttivät lomaaikojaa, jolloin olivat vapaina ylähuoneesta, evankeliumin palvelukseen. Lord Congletonista tuli lähetysaarnaaja Bagdadiin. Tämä kristitty mies, joka oli syntynyt palatsissa, vietti päivänsä itämaisessa majatalossa.

Mitä hyötyä on rikkaudesta?

Rahojen omistaminen on erinomaisen hyödyllinen asia. Niillä voit ostaa hevosia, joten pääset niilemästä pölyä jokaisen edellä kulkevan ajopelin jäljestä; voit ostaa historiallisia teoksia, joiden avulla pääset luomaan katsauksen muinaisuuteen; voit hankkia runoutta kirjakaappisi hyllyille, ja saatat siten kutsua joko Miltonin tai Tennysonin tai Spencerin tai Thomas Mooren tai Robert Burns'n seurustelemaan kanssasi illaksi, ja vielä mutakin kirjailijoita, joden puoleen voit kääntyä, kun maailman kehnous sinua inhoittaa, ja antaa Thackeray'n lausua sinun suuttumukseksi, tai Charles Dickensin kuvailla poroporvarillisuutta, tai Thomas Carlylen voimakkain sanoin ilmaista vihaasi, ja lopuksi voit ottaa niitä kirjoja, joissa vanhat evankeliumeinkirjoittajat ovat valmiit varoittamaan ja kehottamaan meitä, samalla

kuin he aukaisevat meille sen kaupungin portit, joka on niin loistava ja valoisa, että keskipäivän aurinko on tarpeeton.

Sinä et tule ensinkään ansiollisemmaksi pitämällä hevosta, joka tarvitsee puolen tuntia, juostakseen yhden englannin penikulman, jos voit hankkia senlaisen, joka suorittaisi saman matkan neljännestantunnissa. Sinua ei voi pitää hyveellisempänä senvuoksi, että koetat ohkaisuessa puvussa kestää pohjatuulta, vaikka sinulla olisi vara pitää turkkiakin.

Köyhänä pysymistä ei saata lukea hyveeksi,

jos voi rehellisellä tavalla päästä rikkaaksi. Minä voin nimeltään luetella sinulle joukon miehiä ja naisia, joiden pelkkä mainitseminenkin jo johtaa mieleen ei ainoastaan rikkautta, vaan myöskin jumalisuutta, vierasvaraisuutta ja ihmisrakkautta. Senlaisia nimiä ovat Amos Lawrence, James Lenox, Peter Cooper, William E. Dodge, lord Shaftesbury, miss Catherine Wolf, mistriss Astor. Eräs nykyajan kirjailija sanoo meillä olevan lännen kaupungeissa viidestäkymmenestä johtavasta miehestä kolmeneljännestä uskovaisia kristityitä.

Syy on siinä, että melkein kaikki todella nerokkaat ovat uskonnon puolella. Epäusko on alkavaa mielisairautta. Kaikki uskottomat ovat vähän päästään vialla. Moni heistä puhuu hyvästi, mutta pian käy selville, että heidän ymmärryskoneistossaan on joku vääntö irrallaan. Jolleivät he pidä luentoja kristinuskoa vastaan, istuvat he kapakoissa ja syljeksivät tupakanmehua, ja kun he suuttuvat, kiroilevat he, jotta heidän läheisyytensä rupee haiskahtamaan tulikivihöyryltä. He

puhuvat vaan ylläpitääkseen rohkeuttaan, ja paraimmat heistä ajattelevat kuin eräs uskonon, joka pyysi tulla haudatuksi kristityn vaimonsa ja tyttärensä viereen, ja kun häneltä kysyttiin, minkävuoksi hän niin halusi vastasi hän: »Jos tulee olemaan hyvien ihmisten ylösnousemus, niinkuin moniaat väittävät, tulevat minun vaimoni ja tyttäreni kyllä keksimään jonkun keinon, herättääkseen ja mukaansa ottaakseen minut».

Monet väittävät halveksivansa uskontoa, mutta he ovat surkuteltavia teeskentelijöitä. Oikein ajatteli sitä-vastoin se merikapteeni, joka tuli merenrannalla sijaitsevaan kylään ja tahtoi välttämättä maksaa kymmenen dollaria kirkkoon, vaikkei hän itse siellä koskaan käynyt. Kun häneltä kysyttiin syytä siihen, vastasi hän noutavansa tältä paikkakunnalta ostronia ja simpukkalasteja, ja sanoi huomanneensa kansan tulleen kirkon rakentamisen jälkeen rehellisemmäksi kuin se ennen oli ollut, sillä silloin oli laskettaissa useimmiten puuttunut lastista tuhat simpukkaa. Niin, jumalisuus tuottaa hyötyä sekä tässä että tulevaisessa elämässä.

Pysyväistä maallista menestystä

ovat useimmiten saavuttaneet juuri ne, jotka kunnioittavat Jumalaa ja Raamattua. Jollei miehellä ole mitään muuta kuin hyvä yhteiskunnallinen asema ja rikkautta, väitän minä sen naisen, joka avioliiton kautta uskoo onhensa hänen käsiinsä, tekevän yhtä tuhmasti kuin Abigailin, kun tämä antoi uskollisuuslupauksen tuolle halveksittavalle Nabalille, »jolla myös oli tekemistä Karmelissa, ja se mies oli sangen rikas ja hänellä oli kolmetuhatta lammasta ja tuhannen vuohia».

Mutta jos hyvä, siveellinen luonne yhtyy hyvään taloudelliseen asemaan, tahdon onnitella sinua. Jos toisin on, paetkoon aamun leivo kalliovuorien kotkaa.

Naistenuhraus

yhteiskunnallisten ja taloudellisten toiveiden alttarille on hämmästyttävä ja julma. Minä esitän teille siitä näytelmän, jonka te varmaan olette ennen nähneet useammin kuin kerran. On miellyttävä koti, jossa on vaan aivan tavalliset mukavuudet, mutta viehättävä, huolellisesti ja kristillisesti kasvatettu tytär. Ulkopuolisesta maailmasta tulee mies, jolla ei ole muuta kuin rahaa, jollei tahdota lukea hänen tavaroihinsa hänen jumalattomuuttansa, itsekkäisyyttänsä ja taipumustansa sampsan jaan sekä hurjuuteen ylimalkaan. Jollei ilma ole liian kylmä, pitää hän palttoon auki vaan senvuoksi, että se näyttää niin komealta; hän käyttää silmälasia, ei likinäköisyyden vuoksi, vaan sentähden, että ne tekevät hänet niin oppineen näköiseksi, ja prameilevaa pukua sekä keppiä, jossa on kyhmy keskellä ja joka on niin jyrävä, että sitä voisi luulla Herkuleen nuijaksi. Hän sulloo puheeseensa huonosti lausuttuja ranskalaisia sanoja ja esiintyy hyvin huolettomasti, osottaakseen, ettei ole syntynyt tavalliseksi ihmiseksi, vaan tilanomistajaksi.

Paholaisen opettamien temppujen

avulla onnistuu hän pääsemään tämän kristillisessä kodissa kasvatetun tytön suosioon ja saavuttamaan hänen mieltymyksensä. Koko suku onnittelee tyttöä hänen miltei ylenluonnollisesti loistavien tulevaisuudentoiveit-

tensa johdosta. Kuitenkin liikkuu huhuja, että tämä nuori mies on intohimojensa orja, että hän on murta-
nut monen nuoren naisen sydämen, ja että hän on
halpamielinen, itsekäs ja julma. Mutta hänellä on
monta taloa ja suuria säästöönpanoja pankissa, ja sitä-
paitsi hänellä on vanha ja kivuloinen, useampia satoja-
tuhansia dollaria omistava isä, joka voi kuolla millä
hetkellä tahansa — ja hän on isänsä ainoa poika.
Tässä on riittävä syy peittämään hänen vikojansa. Yksi
ainoakin dollari voi, jos se vaan asetetaan kyllin lähelle
ihmisen silmää, peittää hänen katseeltaan kokonaisen
erämaan. Kuinka avaralti voivatkaan sitten monet
vakalliset dollareita supistaa näköalaa!

Hääpäivä tulee ja menee. Vihkisormus on hyvin
kallisarvoinen, orankikukkaset lemuavat suloisesti, vihki-
mysjuhlallisuus on hyvin liikuttava ja häämarssi vilkas.
Läsnäolijat vuodattavat myötätuntoisia ilonkyyneleitä,
luullen näiden kahden nuoren purjehtivan pois rauhalli-
sen järven levollisten aaltojen kannattamassa purressa,
vaikka Jumala tietää heidän

syöksyneen kuolleeseen mereen,

jonka vesi on kyyneliä karvastama ja jonka pinnalla
näkee vuoroon kohoutuvia, vuoroon syvyyteen vaipuvia
epätoivoisia kasvoja. Senlainen on nyt näiden vasta-
naineiden koti. Mies osottaa pian olevansa tyranni.
Vaimon tahto ei merkitse mitään, miehen tahto on
kaikki kaikessa. Tuhlaten kuluttaa mies rahoja omiin
huvituksiinsa, mutta jakelee nuristen pikkurahoja vai-
monsä vapisevaan käteen. Entisessä kodissaan kohdel-
tiin tätä naista ystävällisin sanoin, mutta täällä hän

saa moitetta ja nuhteita kaikesta, mitä tekee. Mies on isäntä, vaimo on vaan hänen orjattarensa.

Kurjin konna koko maailmassa on se mies, joka, valloitettuaan itselleen naisen hänen vanhempiansa kodista ja annettuaan lupauksensa hääalttarin edessä, sanoo, jolle juuri kuuluvain sanoin, niin ainakin käytöksellään: »Nyt sinä olet minun vallassani. Mitä sinä voit enää tehdä? Minun käsivarteni on vahvempi kuin sinun. Minun omaisuuteni on isompi kuin sinun. Ryömi nyt minun jalkaini juuressa kuin koira tai matelevainen. Nainenhan sinä vaan olet. Alas, sinä kurja raukka!» Tokkohän mosaiikilla ja etruurilaisilla maljakoilla koristetut salit, tai Canovaan kuvapatsaat, tai suurten mestarien maalauskoelmat, tai etevimpien taiteilijain soittamat viulut ja pianot, tai puvut, vaikka ne olisivat yhtä kallisarvoiset kuin Maria Antoinetten, tai jalokivet, vaikkapa olisivatkin yhtäläiset kuin keisarinna Eugénian, voivat tehdä naista onnelliseksi tänlaisessa asemassa?

Vanki linnassa!

Senlaisen naisen kultaiset rannerenkaat ovat elinkautisen orjuuden kahleita. Jokaisessa juhllisessa tilaisuudessa piilee miekka, ei hänen päätänsä uhkaava Damokleen miekka, vaan hänen sydämeensä tunkeva miekka. Hänen vaatekammionsa on täynnä kääreliinoja sitä kuolemaa varten, jonka uhriksi hän joka päivä joutuu. Hän kuulee kaikkialla vaan yhden ainoan säveleen, joka soi holveissa, kiittää pitkin käytäviä, itkee hulisevissa suihkukaivoissa, kaikuu jokaista ovea suljettaissa ja huokaa jousi- ja torvisoitinten kaikilla äänenvivahduksilla: »voi! voi!»

Muinaisajan ihmisillä oli tapana koristella härkiä ja lampaita, joita vietiin Jupiterin temppeliin uhrattaviksi, nauhoilla ja kukkasilla — edellisiä sidottiin sarviin, jälkimäisiä kaulaan.

Mutta nämät kukkais- ja nauhavehkeet eivät lieventäneet teurastajan puukoniskun kuolettavaa voimaa. Samaten ovat kaikki korut, joilla sinä somistelet senlaista naista, kaikki kallisarvoiset puvut, joihin sinä hänet kiedot, kaikki nauhat, joilla sinä häntä laittelet ja koko loisto, jolla sinä hänet ympäröit, vaikka hän minne menisi — kaikki nämät ovat vaan nauhoja ja kukkaisia, joilla kultailtaan hirveätä verityötä.

Meillä on Suuressa Britanniassa

kaksi herttuaallista palatsia

esimerkkinä siitä, miten onneton hyvä nainen voi olla muhkeassakin ymäpäristössä. Nämät kaksi palatsia ovat keskuksena kaikelle, mitä taiteen ja kirjallisuuden alalla on etevintä, jota paitsi niihin on keräytynyt niin paljon muuta rikkautta, että sen määrä on laskematon. Toisessa näistä linnoista on huone, joka on koristettu kahdenmiljoonanviidensadantuhannen dollarin arvoisilla jalokivillä ja jonka seinien kaunistuksena on Rembrandtin, Claude Lorrainin, Poussinin, Guidon ja Raphaelin maalauksia. Linnan niityillä käyskentelee kesäisin Southdown-rotuisia lammaslauvoja, ja sen porteilla kilostelevat arapialaiset hevoset, kun kytkimet ensi kertaa irroitetaan. Toisesta palatsista on herttuatar lapsinensa paennut, koskei hän jaksaa kauvemmin kärsiä puolisonsa irstailuja, mutta toiseen on herttuatar jäänyt, vaikka hän saa kärsiä senlaisia loukkauksia ja

ilkeyksiä, etten voi uskoa Jumalan enkä yhteiskunnan vaativan häntä siellä olemaan.

Voi, minkälaisia herttuaallisia maataloja! Ne kuvaavat suuressa muodossa paikkoja, jotka muualla esiintyvät pienoiskoossa. Ne todistavat, että missä aviomieheltä puuttuu siveellinen vakavuus, siellä rikkau- den keräytyminen vaan lisää vaimo-paran kärsimyksiä. Kun Abigail, palattuaan välittämstä rauhaa ja pelas- tamasta miehensä omaisuutta ja henkeä, huomasi tä- män viruvan kotona juovuksissa kuin elukan, ei hänen suruansa lieventänyt tieto siitä, että tuo vanha peto oli ottanut Karmelin haltuunsa ja että hän «oli sängen rikas, ja että hänellä oli kolmetuhatta lammasta ja tuhannen vuotta», itse pahin pässi joukossa. Naba- lissa piilevä elämellisyys oli vallannut hänen sielunsa ja pimittänyt sen kokonaan. Mutta tämä maailma ei tule koskaan kuntoon, jollei siitä peräta pois kaikkia

hienoja roistoja.

Heitä ei pitäisi lausuttaman tervetulleiksi siistien ihmis- ten seurapiiriin monien tähtiensä, tähdistönuhojensa, mitaliensa ja rikkauksiensa perustuksella, vaan olisivat he parina kolmena vuotena savustettavat, ennenkuin heidän sallittaisiin laskea kättänsä siveellisten kotien ovenkahvoihin. Täytyy kerran tulla senkin ajan, jol- loin miesten siveettömyyttä pidetään seuraelämässä yhtä ilettävänä kuin naisten kevytmielisyyttä, ajan, jol- loin eivät mitkään Lothariot voi vaakunakilpiensä, suku- loistonsa eikä kullattujen epolettiansa turvissa ahdistam- matta tunkeutua kodin rauhoitetulle alueelle.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

STANDARDIZATION

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.